

तिला गाउँपालिकाको एकीकृत सम्पत्ति कर
व्यवस्थापन कार्यविधि-२०७५

एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना :

संघीय संरचनामा गाउँपालिकालाई स्थानीय स्रोतको परिचालनमा र प्रभावकारी बनाउन तथा सिविधान तथा कानूनद्वारा प्रदत्त राजस्व अधिकार उपयोग गर्दै स्थानीय कर संकलन र व्यवस्थापनमा आत्मनिर्भर बनाउन बाञ्छा भएकोले, नेपालको सिविधानको अनुसूची ८ तथा स्थानीय सरकार संचालन २०७४ को दफा ५५ ले गाउँपालिका आफ्नो क्षेत्रभित्र एकीकृत सम्पत्ति लगाउन सक्ने प्रदत्त अधिकारलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन र एकीकृत सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रक्रियालाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा व्यवस्थित गर्न, तिला गाउँपालिका स्थानीय आर्थिक ऐन, २०७४ को दफा २ को अनुसूचि १ बमोजिम गाउँ कार्यपालिका मिति २०७५/०३/२५ बैठकबाट यो तिला एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५ स्वीकृत गरी लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद - १

परिभाषा र व्याख्या

१. **संक्षिप्त नाम तथा प्रारम्भ :** यो कार्यविधिको नाम "तिला एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५" रहेको छ र यो कार्यविधिगाउँ कार्यपालिका स्वीकृत गरी राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) "ऐन" भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लाई जनाउँछ ।
- (ख) "गाउँपालिका" भन्नाले तिला गाउँपालिकालाई जनाउँछ ।
- (ग) "सभा" भन्नाले तिला गाउँपालिकाको गाउँसभालाई जनाउँछ ।
- (घ) "कार्यपालिका" भन्नाले तिला गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकालाई जनाउँछ ।
- (ङ) "एकीकृत सम्पत्ति कर" भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५ को उपदफा (१) बमोजिम तिला गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको सम्पूर्ण घर र जग्गाको एकीकृत हिस्साव गरी लगाइने सम्पत्ति करलाई जनाउँछ ।
- (च) "सम्पत्ति" भन्नाले कुनै व्यक्तिका नाममा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र जग्गा र त्यस्तो जग्गामा बनेको संरचनालाई जनाउँछ ।
- (छ) "संरचना" भन्नाले घर, टहरा, गोदाम, सेड, ग्यारेज, पर्बाल जस्ता निर्माणलाई जनाउँछ ।
- (ज) "सामुदायिक संस्था" भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गठन भई गाउँपालिका सूचीकृत भएको समुदायमा आधारित संगठित संस्थालाई जनाउँछ ।
- (झ) "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्षलाई जनाउँछ ।
- (ञ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले गाउँपालिका प्रमुख प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा कार्य गर्ने तोकिएको कर्मचारीलाई जनाउँछ ।

- (ड) "मूल्यांकन समिति" भन्नाले एकीकृत सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि जग्गा तथा संरचनाको मूल्यांकन गर्न गाउँपालिकाद्वारा यस कार्यविधिको दफा (१२) बमोजिम गठित समितिलाई जनाउँछ ।
- (ढ) "विजक" भन्नाले करदातालाई जानकारी दिने उद्देश्यले गाउँपालिकाले तयार गरेको सम्पत्तिको मूल्यांकन र सोमा लाग्ने कर सम्बन्धी विजकलाई जनाउँछ ।
- (ण) "करदाता" भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र जग्गा तथा संरचनाको स्वामित्व भएका व्यक्तिलाई जनाउँछ ।
- (त) "स्वयं विवरण दाखिला" भन्नाले करदाता आफैले आफ्नो सम्पत्तिको यथार्थ विवरण खोली निर्धारित ढाँचामा गाउँपालिका बुझाउने कार्यलाई जनाउँछ ।
- (थ) "स्थलगत सर्वेक्षण" भन्नाले गाउँपालिकाद्वारा गठित कर्मचारीको टोली वा गाउँपालिकाबाट छटाएको कुनै कर्मचारीले स्थलगत रूपमा छलफलसमेत गरी सूचना संकलन गर्ने कार्यलाई जनाउँछ ।
- (द) "टोल विकस संगठन" भन्नाले समज परिचालन प्रक्रिया मार्फत तोकिएको भौगोलिक क्षेत्रको टोल तथा समुदायको आर्थिक, सामाजिक तथा संस्थानगत विकासका लागि एक परिवार एक सदस्यको अवधारणामा आधारित भई गठन र सञ्चालन भएको र गाउँपालिका सूचीकृत भएको स्थानीय स्तरको सेव, संस्था र समूहलाई जनाउँछ ।
- (ध) "निजी क्षेत्र" भन्नाले स्वीकृति प्राप्त निजी क्षेत्रका कम्पनी, फर्म, संस्था, स्थावसायिक व्यक्ति वा संगठित समूहलाई जनाउँछ ।
- (न) "सरोकारवाला" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयले प्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई जनाउँछ ।
- (प) "सम्पत्ति धनी" भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफ्ना नाममा जग्गा तथा संरचना भएका व्यक्ति, सरकारी तथा अर्ध सरकारी निकाय वा संघ संस्थालाई जनाउँछ ।
- (फ) "कार्यालय" भन्नाले तिला गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद - २

एकीकृत सम्पत्ति करको दर तथा सम्पत्ति मूल्याङ्कन

- (१) एकीकृत सम्पत्ति करको दर :
- (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र लगाउने एकीकृत सम्पत्ति करको दर भुनसूची - १ को ढाँचामा तिला गाउँ सभाले स्वीकृत गरेको स्थानीय आर्थिक ऐनमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ । यस्तो कर आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेदेखि लागू हुनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कर लागू गर्दा आर्थिक वर्षको शुरु महिनाको शुरु दिन बाहेक श्रावण वा पछि हुने गरी लगाइने छैन ।

४. एकीकृत सम्पत्ति मूल्याङ्कन प्रकृया :

- (१) दफा ३ बमोजिम कर लगाउने प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्रको जग्गाभाई आवश्यकता अनुसार क्षेत्र भित्रको क्षेत्र वा प्रत्येक वडाका वासिन्दाको एकीकृत सम्पत्तिको विवरणको कायम गरी अनुसूची-२ को ढाँचाभा तयार गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको विवरण तयार भएपछि एकीकृत मूल्याङ्कनका लागि गाउँपालिकाले दक्ष र विशेषज्ञ समितिले गरेको मर्मना जनाको मूल्याङ्कन समिति गठन गर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम गठित समितिको कार्यावधि तीन वर्षको लागि मूल्याङ्कन समितिले एकीकृत सम्पत्ति कर लगाउने दायर गरी सफारिस गर्दा देहायका आधारमा गर्नेछ-
 - (क) एकीकृत सम्पत्ति कर लगाउने योग्य मूल्य निर्धारण गर्ने, बजार भाउलाई आधार मान्ने,
 - (ख) भौतिक सरचनाको मूल्य प्रचलित बजार भाउबाट कायम गर्ने, मूल्यमा ह्रास कटौती गर्ने,
 - (ग) खण्ड (क) बमोजिम मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनको लागि प्राप्ति सरचनाको वनोटको आधारमा प्रत्येक तीन वर्षमा छ प्रतिशत बढीस प्रतिशतसम्म गर्ने,
 - (घ) जग्गा बाहेक अन्य भौतिक सरचनाको मूल्याङ्कन मूल्य प्राप्त गर्न त्यसको आर्थिक उपयोगको महत्त्वको आधारमा वा भत्केको सरचनाको भौतिक सरचनाको मूल्य निर्धारण गर्दा क्षतिग्रस्त वा भत्केको सरचनाको भूमा क्षतिग्रस्त वा भत्केको भाग बराबरको मूल्य प्राप्त गर्ने।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम एकीकृत सम्पत्तिको मूल्याङ्कन दर अधिल्लो भागमा गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्तिको मूल्याङ्कन दर अधिल्लो भागमा असार महिनाभित्र निर्धारण गरि सक्नु पर्नेछ।

५. कर असुली प्रकृया :

- (१) दफा (४) बमोजिम कायम गरिएको कर योग्य सम्पत्तिको मूल्याङ्कन बमोजिम लागेको एकीकृत सम्पत्ति कर भुक्तानीको पठाइ गर्ने, सम्बन्धित करदाता समक्ष मीसर महिनाभित्र बिजक उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त बिल अनुसारको बुझाउनु पर्ने, करदाताले सोही आर्थिक वर्ष भित्र गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्ने।
- कर नलाग्ने :
- (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि नेपाली एकीकृत सम्पत्ति कर लाग्ने छैन :-
 - (क) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय सरकारको रहेको घर र जग्गा,

(ख) सरकारी अस्पतालको भवन र जग्गा,

(ग) गुठीको स्वामित्वमा रहेको जग्गा, सरकारी निकायको स्वामित्वमा रहेको भवन र जग्गा,

(घ) धार्मिक संस्था (मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद आदि) को भवन र जग्गा, खानेपानी सङ्कलन प्रणाली, हवाई मैदान, विद्युत उत्पादन गृह, मसानघाट, बसपार्क, रंगशाला, उद्यान, पार्क जस्ता सार्वजनिक उपयोगका स्थलहरू, राजदूतावास, गणित नियोग, कूट नैतिक नियोगका भवन र जग्गा।

(५) यस कार्यविधि बमोजिम एकीकृत सम्पत्ति कर लागेको सम्पत्तिमा भूमिकर (मान्यपोत) लगाइने छैन।

परिच्छेद - ३

एकीकृत सम्पत्तिको विवरण संकलन तथा अधिल्लो सम्पत्तिको विवरण

एकीकृत सम्पत्तिको विवरण संकलन विधि :

(१) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्ति कर लागू गर्ने प्रयोजनका लागि अधिल्लो आर्थिक वर्षदेखि नै करदाताका नाममा रहेको एकीकृत सम्पत्तिको विवरण संकलन कार्यको सुरुवात गर्नेछ।

(२) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्तिको विवरण संकलनका लागि गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्तिको क्षेत्रमा रहेका प्रत्येक व्यक्तिका आफ्नो खेत र प्रयासबाट गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका प्रत्येक व्यक्तिका नाममा रहेको सम्पत्तिको पहिचान गरी एकीकृत सम्पत्तिको तयार तथा अद्यावधिक गर्न स्थलगत सर्वेक्षण विधि वा कसबला स्वयंले उपलब्ध गराएको विवरणका आधारमा प्रत्येक व्यक्तिका नाममा रहेको सम्पत्तिको पहिचान गर्ने विधि मध्ये कुनै एक वा सिधिल विधि प्रयोग गरी एकीकृत सम्पत्तिको लागत तयार गर्न सक्नेछ।

(३) गाउँपालिकाले करदाताहरूको सम्पत्तिको विवरण संकलन गर्नका लागि उपदफा (२) बमोजिम विधिको छनोट गरी सकेपछि सोको कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना सहितको परियोजना प्रस्ताव स्वीकृत गर्नुपर्नेछ।

(४) सम्पत्तिको विवरण संकलनका लागि परियोजना प्रस्ताव बमोजिमको कार्य गर्न मौजुदा जनशक्ति अपर्याप्त भई थप जनशक्तिको आवश्यकता परेमा स्थानीय जनशक्ति प्रचलित कानून बमोजिम करारमा नियुक्त गरी वा गुठी वा टोल विकास संगठन वा अन्य संगठित वा सामुदायिक संघ संस्थासँग सम्पत्ति गरी सेवा करारमा तिन सकिनेछ।

विवरण दाखिला सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) गाउँपालिकाले प्रत्येक तीन वर्षमा एकपटक गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पत्ति दाखिला भनीहरूलाई अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्ने सूचना आह्वान गर्नेछ। यस्तो सूचना प्रकाशन र प्रसारण गर्दा उपलब्ध सञ्चारका माध्यमहरूलाई प्रयोगमा ल्याउनु पर्नेछ।

(२) गार्डपॉलिकाले एकीकृत सम्पत्ति कर लागू गर्ने आर्थिक वर्ष सुरु हुनुआगो
उपदफा (१) बमोजिमको सूचना जारी गरी करदत्ताहरूबाट सामान्य
विवरण दाखिला गर्ने म्याद दिनु पर्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले उपदफा (१) र (२) बमोजिमको सूचना जारी गर्दा पहिलो पटक कारदाहाहरूलाई विवरण दाखिला गर्न पैतीस (३५) दिनको म्याद थिगेर उक्त म्यादभित्र विवरण दाखिला हुन नसकी म्याद बढाउन आधारभूत ढानेमा पटकपटक गरी बढीमा तीन महिनासम्म म्याद बढाउन समर्थन गर्ने।

(४) गाउँपालिकाले उपदफा (३) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्दा आह्वान गरेको समयवाधे भित्र अनुसूची ४ बमोजिमको फाराममा आफ्नो जग्गा तथा सञ्चनको सत्य तथ्य विवरण भरी गाउँपालिकाको पेश गर्नु सम्बन्धित सम्पत्ति धनीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) गाउँपालिकाले उपदफा (३) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरी ठान्ने भएकै कारण बढीमा तीन महिनासम्म म्याद बढाइउन सकिने व्यवस्था गरिएको समयावधि भित्र अनुसूची ४ बमोजिमको फाराममा आफ्नो जग्गा तथा संरचनाको सत्य तथ्य विवरण भरौ गाउँपालिकाबाट पेश गर्नु सम्बन्धित सम्पत्ति धनीको कर्तव्य हुनेछ ।

(५) सम्पत्ति धनीहरूलाई विवरण फाराम भर्ने सहयोग गर्नका लागि गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार स्थानीय सघ सस्था, सामुदायिक सस्था, टोल विकास संगठन तथा स्वयंसेवकहरूलाई परिचालन गर्न सक्नेगरी (६) उपदफा (५) बमोजिमका सघ, संस्था, संगठन तथा स्वयंसेवकहरू परिचालन गर्दा एकीकृत सम्पत्ति करसम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमका सध, संस्था, संगठन तथा स्वयंसेवकहरू परिचा। सस्था, टोल भकास संगठन तथा स्वयंसेवकहरूलाई पारचालन गर्न सभा। गर्दा एकीकृत सम्पत्ति करसम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ।

(७) कुनै करदाताले सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेपछि जग्गाको स्वामित्व परिवर्तन वा संरचना निर्माणका कारणले सम्पत्ति थपघट भएमा वा गर्नेले वा निर्माण गर्नेले सोको प्रमाण सहितको विवरण पेशीस (११) दिनभित्र गाउँपालिकामा बर्भाजन् पर्नेछ ।

(८) सम्पत्तिको विवरण सम्पत्ति धनी स्वयंले गाउँपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
 (९) उपदफा (८) बमोजिम सम्पत्ति धनी स्वयं उपस्थित भई विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
 नसकेमा सगोलको परिवारका कानुन बमोजिम उभेर पुगेका कुनै सदस्यले सम्पत्ति धनीको बारेसनामा प्राप्त व्यक्तिले दाखिला गर्नु सक्नेछन् । परिवार अन्य सदस्य नभएका नाबालक तथा अशक्तका हकमा बडा समितिको सिफारिसहित निजको सरक्षकले सम्पत्ति विवरण बुझाउन सक्नेछ ।

(१०) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको विवरण सम्पत्ति धनीहरूले रूपमा वा सोमध्यै कुनै एकजनाले दाखिला गर्न सक्नेछ ।

(१०) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको विवरण सम्पत्ति धनीहरूले रूपमा वा सोमध्यै कुनै एकजनाले दाखिला गर्न सक्नेछ ।

(११) कुनै कर्दाताले उपद्रफा (३) को समस्याबधिभिन्न सम्पति विवरण फाराम दाखिला नगरेमा वा भुट्टा विवरण दाखिला गरेमा गाउँपालिकाले दण्ड १८) बमोजिम थप शुल्क लिई विवरण फाराम बुझिलिन सक्नेछ ।

९. सम्प्रतिको प्रमाण तथा विवरण संकलन सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) कदाचित् जन्माको विवरण दाखिला गर्दा क्षेत्रफल समेत खुलेको भएर स्वामित्वको प्रमाण साथै पस गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको पेस भएको प्रमाण आधिकारिक नभएमा ताल जग्गाको विक्रय गार्डपालिकाले स्वीकार गर्ने छैन ।

१) करदाताहरूले विवरण दाखिला गर्दा देहाय बमोजिमका कानुनाहरू समेत संलग्न गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

(क) एकिकृत सम्पत्ति कर लागू हुनुभन्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको मालपोत वा भूमिकर तिरोको निस्सा वा गार्डपालिकाको प्रमाणित विवरण ।

(ख) जग्गा धनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपि वा जग्गाको स्वामित्व र क्षेत्रफल खुलेको प्रमाण कानाजत ।

(ग) निर्माण सम्पन्न भएको वा घर भएको प्रमाण ।

४) दफा (६) बर्माजिम एकीकृत सम्पत्ति कर नलाने भनी तोकिएको सम्पत्तिमा प्रचलित कानून बर्माजिम एकीकृत सम्पत्ति कर लागने कुनै व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकषले निश्चित अवधिसम्म प्रयोग गर्ने गरी कुनै संरचना निर्माण गरेमा यस्तो संरचनाको विवरण दाखिला गर्ने र एकीकृत सम्पत्ति कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित निर्माण कर्ताको हुनेछ ।

१) प्रचलित कानुन बमोजिम नक्सापास गरी निर्माण गर्नुपर्ने तर नक्सा पास नगरी निर्माण भएका संरचनाको सम्पत्ति विवरण बुझ्न गाउँपालिकाले नक्सापास दस्तुर बापत लाग्ने रकमको अनुमान गरी सो को दुई गुना धरौटी लिई सम्पत्ति विवरण स्वीकार गर्न सक्नेछ । यस्ता संरचनाको हकमा करदाताले दिएको विवरणलाई नै आधार मानी घरको आकार, प्रकार एवं निर्माण मिति कायम गरी सम्पत्तिको मूल्यांकन गरिने छ । यो ब्यवस्था भवन निर्माण सम्बन्धि मापदण्ड पालना नभई निर्माण भएका संरचनाहरूको हकमा पनि लागु हुनेछ । तर, यसरी स्वीकार गरिएको संरचनाको विवरणको कारणले यस्ता भवन नक्सा पास भएको वा मापदण्ड पुगेको भानिने छैन । कर तिर्ने दायित्व भएका कुनै सम्पत्ति धनीको जगामा निजको मञ्चुरनामा लिई अर्को व्यक्तिले संरचना निर्माण गरेमा संरचना समेतको विवरण दाखिला गर्ने तथा कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित जग्गा धनीको हुनेछ । करदाताले भरेको विवरण तथा प्रमाण जाँच गरी दर्ता गर्न गाउँपालिकाले कर्मचारी वा टोली छटाउन सक्नेछ । यस्ता कर्मचारी वा टोलीले बुझ्न चाहेको सूचना वा माग गरेको विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित सम्पत्ति धनीको कर्तव्य हुनेछ ।

गाउँपालिकामा एकीकृत सम्पत्ति कर विवरण दाखिला गरी सम्पत्ति कर भुनाएको सम्पत्ति गाउँपालिकामा दर्ता नभएको नयाँ व्यक्तीले खरिद गरेमा

परास्तो व्यक्तिले ३५ दिन भित्र खरिद गरेको प्रमाण संलग्न गरी एकिकृत सम्पत्ति विवरण फारम भरी गाउँपालिका बुझाउनु पर्नेछ। हिलो गरी बुझाएमा

ताकाए वमाजिमको थप शुल्क लिई गाउँपालिकाले विवरण बुझिलिन सकेछ ।
 भएता सम्पत्तिको अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था :

सम्यक्त्वो अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था :

॥ उपालक्ष्य वडागत रूपमा करदाताको लात खडा गरी प्रत्येक सम्पत्ति पनीको सम्पत्तिको छुट्टाछुट्टै विवरण खुल्ने गरी अनुसूची-२ बमोजिमको बाबामा एकीकृत सम्पत्तिको अभिलेख राजु पर्नेछ ।

- (२) एकीकृत सम्पत्ति विवरण अभिलेखलाई पुष्टी गर्ने कगजातहरू संकलन गरी व्यवस्थित रूपले फाइलिङ्ग गरी अद्यावधिक राख्नु पर्दछ ।
- (३) एकीकृत सम्पत्तिको लगत किताब कस्तीमा तीन वर्षका लागि हुने लगत तयार गर्नु पर्नेछ । यस्तो लगत किताबमा करदाताले दफा ८ को उपदफा (७) बमोजिम पेस गरेको विवरण आधारमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) अनुसार सम्पत्ति विवरण अद्यावधिक गर्दा अनुसूची-५ बमोजिम दाखिला टिपोट भरी सोका आधारमा जग्गा दिनेको खाताबाट सम्पत्ति तथा जग्गा लिनेको खातामा सम्पत्ति बढाई अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
- (५) गाउँपालिकाले करदाताले पेस गरेको विवरणहरू स्थलगत निरीक्षण सम्बन्धित निकायबाट सूचना प्राप्त गरी अद्यावधिक गर्न सक्नेछ ।
- (६) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन गर्न कम्प्युटरिकृत प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ४

११. एकीकृत सम्पत्तिको मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था

सम्पत्तिको मूल्यांकन विधि :

- (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै एक व्यक्तिका नाममा विभिन्न स्थानमा (१) सम्पत्तिहरूलाई अलग अलग मूल्यांकन गरी एकीकृत गरिनेछ ।
- (२) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिलाई एक व्यक्ति सह मानी बमोजिम करदाता कायम गरिनेछ । संयुक्त स्वामित्वको सम्पत्ति व्यक्तिको अन्य सम्पत्तिमा जोडिने छैन ।
- (३) एकीकृत सम्पत्तिकर प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले गरेको मूल्यांकन तीन वर्षसम्म कायम रहनेछ ।
- (४) सम्पत्ति धनीले पहिलोपटक पेस गरेको सम्पत्ति विवरण शपथ भएमा दफा १३ को उपदफा (३) बमोजिम करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन सशोधन भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरिनेछ ।
- (५) प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेका दिन करदाताका नाममा रहेको सम्पत्तिको मूल्यांकन गरी कर असुल गरिनेछ ।
- (६) सम्पत्तिको मूल्यांकन प्रयोजनको लागि जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाका आधारमा जग्गाको स्वामित्व तथा क्षेत्रफल कायम गरिनेछ ।
- (७) दफा ९ को उपदफा (४) बमोजिम विवरण प्राप्त सम्पत्तिको मूल्यांकन सरचनाको मात्र मूल्यांकन गरी एकीकृत सम्पत्ति कर असुल गरिनेछ ।
- (८) सरचनाको मूल्यांकन प्रयोजनका लागि सरचनाको प्रकार, बनेटको भाँडा आकार, प्रयोग तथा निर्माण मिति करदाताले पेस गरेको विवरण अनुसूची कायम गरिनेछ । तर, नक्सापास भएका सरचनाको हकमा नक्सा प्रमाणपत्रलाई आधारका रूपमा लिन बाधा पुगेको मानिने छैन ।

- (९) एउटै जग्गा धनिको नाममा रहेका सिमाना जोडिएका किताहलको मूल्यांकन गर्दा त्यस्तो जग्गाहरूमध्ये कुनै किताले सडक छोएको रहेछ भने सम्पूर्ण छोएको जग्गाको हद तोकिएको अवस्थामा सो हद भन्दा पछाडिको जग्गालाई सडकले छोएको कायम गरिने छैन ।
- (१०) गाउँपालिकाले सरचनाको मूल्यांकन गर्दा सिनेमा हल, ठूला उद्योग, कलकारखाना जस्ता सरचनाहरूको स्थलगत रूपमा नै नापजाँच गरी मूल्यांकन गर्न सक्नेछ ।
- मूल्यांकन समितिसम्बन्धी व्यवस्था :
- (१) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्तिको मूल्यांकन आधार तयार गरी सिफारिस गर्न र मूल्यांकन सम्बन्धी समस्या समाधान गर्नका लागि रायसुझाव पेश गर्न देहाय बमोजिमको एकीकृत सम्पत्ति कर मूल्यांकन समिति गठन गर्नेछ :-
१. गाउँ पालिका अध्यक्ष
२. प्रतिनिधी, मालपोत कार्यालय वा कार्यपालिकाको सम्बन्धित शाखा :
३. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत : सदस्य
४. योजना शाखा प्रमुख : सदस्य
५. राजश्व शाखा प्रमुख : सदस्य
- (२) मूल्यांकन समितिको बैठक कतिपय महिनामा एकपटक बस्नु पर्नेछ । समितिको सदस्यले गाउँ कार्यपालिका सदस्यले पाएसह बैठकभत्ता पाउनेछ ।
- (३) मूल्यांकन समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जग्गाको क्षेत्र विभाजन गरी अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा न्यूनतम मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने । यसरी लम्बाईको सिमा समेत खोल्नु पर्नेछ ।
- (ख) सरचनाका हकमा सोको बनेट, रहेको स्थान, प्रयोग र लाभलाई समेत विचार गरी अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने ।
- (ग) जग्गा तथा सरचनाको मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने प्रयोजनका लागि स्थलगत अध्ययन, छलफल तथा परामर्श गोष्ठीको आयोजना गर्ने । छलफल एवं परामर्शका लागि आवश्यकता अनुसार स्थानीय सहसंस्था तथा टोल विकास सगठनका प्रतिनिधिलाई समेत आमन्त्रण गर्ने ।
- (घ) सभाले स्वीकृत गरेको मूल्यांकन उपर कुनै वरदातालाई चित नबुझी निवेदन दिएमा सोको जाँचबुझ गरी निर्णयका लागि गाउँपालिका समक्ष पेश गर्ने ।

- (ड) मूल्यांकन सम्बन्धमा प्राप्त गुनासा तथा उजुरीहरूमा रायसा निष्कर्षका लागि गाउँपालिका समक्ष सिफारिस न्हित पेश गर्ने ।
 (च) एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले तोकिएको बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
 (छ) मूल्यांकन समितिले सम्पत्ति मूल्यांकन गर्दा प्रचलित बजार मूल्यांकन आधार बनाउने ।

(ज) करदाताले पेश गरेको जग्गाको मूल्यांकन अस्वभाविक रूपमा पाइएमा छानिविन गरी मूल्यांकन गर्ने ।

(४) मूल्यांकन समितिले रायसुझाव तथा सरसल्लाहका लागि आवश्यक ठाउँका वडा अध्यक्ष तथा अन्य व्यक्तिलाई मूल्यांकन समितिको बैठकमा आमानत्र गर्न सक्नेछ । यस्ता आमन्त्रित सदस्यले मूल्यांकन समितिका सदस्यमा पाएसरह सुविधा पाउने छन् ।

१३. करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन :

(१) प्रत्येक करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन अनुसूची-८ बमोजिमको मूल्यांकन फारमको ढाँचामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकिएको कर्मचारीले गोप्यता, प्रमाणीक सफुटद्वय प्रयोग गरी सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्ने गरी वाधा पुर्‍याएको मानिने छैन ।

(२) जग्गाको मूल्यांकन गर्दा सामान्यतः करदाता स्वयंले पेश गरेको मूल्यांकन दरका आधारमा गरिनेछ । तर, करदाताले पेश गरेको मूल्यांकनको सभाले तोकिएको न्यूनतम दरभन्दा कम भएमा सभाले तोकिएको न्यूनतम मूल्यांकन दरअनुसार मूल्यांकन गरिनेछ ।

(३) करदाताले दाखिला गरेको मूल्यांकन दरमा सामान्यतया तीन वर्षसम्म युरो संशोधन गरिने छैन । तर, करदाताले आफ्नो सम्पत्तिको मूल्यांकनमा संशोधन चाहिँमा निजको निवेदनका आधारमा कारण मनासिव भएमा गाउँपालिकाले वर्षमा एकपटकसम्म मूल्यांकन दर संशोधन गरिदिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम मूल्यांकन दर संशोधन गर्दा सभाले स्वीकृत गरी न्यूनतम मूल्यांकन दरभन्दा कम हुने गरी संशोधन गर्न सकिने छैन ।

(५) सरचनाको मूल्यांकन प्रयोजनका लागि ह्रास कटौती गर्दा अनुसूची-१ बमोजिमको दररेट अनुसार तीन वर्षका लागि एकैपटक गरिनेछ ।

ह्रास कटौती गर्दा सरचनाको दश प्रतिशत मूल्यालाई शेष मूल्य मानिनेछ ।

राखि नब्बे प्रतिशतसम्म ह्रास कटौती गरिनेछ ।

१४. विवरण पेश नगर्ने करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था
 (१) कुनै करदाताले आफ्नो सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेमा गाउँपालिका त्यस्ता व्यक्तिलाई विवरण दाखिला गर्न लिखित आदेश वा सूचना पत्रमा सक्नेछ । त्यस्तो आदेश वा सूचनाको जानकारी पत्रपत्रिका, प्रमुख पत्राक्षमाफर्त पनि जारी गर्न सकिनेछ । यस्तो आदेश पाएको वा सूचना

जारी भएको मितिले बाटोको म्याद बाहेक तीस दिनभित्र आफ्नो सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नुपर्ने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न दिएको समयवाधिभित्र सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा तोकिएको कर्मचारीले स्थलगत रूपमा बुझी अनुमानित कर तोकिएको विवरण बुझाउन लिखित आदेश दिन सक्नेछ । तर, मूल्यांकन समिति कार्यरत रहेको अवस्थामा भने यस बुँदा बमोजिमको कार्य मूल्यांकन समितिले गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएको मितिले पैतीस (३५) दिनभित्र यथावत विवरण पेश गरी जरिवानाका साथै कर रकम चुक्ता गर्ने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुने छ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएको मितिभित्र पनि करदाताले विवरण बुझाई कर दाखिला नगरेमा गाउँपालिकाले निजको नाममा रहेको चलअचल सम्पत्ति रोकथाम राखी सेवा बन्द गर्ने वा अन्य कुनै तरिकाले कर असुल गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम कर असुल गर्दा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले लागेको सम्पूर्ण खर्चसमेत सम्बन्धित करदाताबाट असुलउपर गर्न सक्नेछ । यस्तो खर्च निजले तिर्नुपर्ने कर रकमको दोब्बर भन्दा बढी हुनेछैन ।

(६) कुनै करदाताले बैक वा वित्तिय संस्थामा धितोवापत राखेको सम्पत्तिको बैकले एकीकृत सम्पत्ति कर चुक्ता गर्न चाहिँमा बैकको अनुरोधमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो धितो जग्गाको मात्र मूल्यांकन गरी एकीकृत सम्पत्ति कर असुल गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ५

१५. एकीकृत सम्पत्ति करको दररेट निर्धारण तथा बिलिङ सम्बन्धी व्यवस्था

(१) एकीकृत सम्पत्तिकरको दररेट तथा अन्य शुल्क निर्धारण :

(१) गाउँपालिकाको स्थानीय आर्थिक ऐन बमोजिम सभाले एकीकृत सम्पत्ति करको रकमा तथा दर निर्धारण गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले सभाको निर्णय बमोजिम गाउँबासीहरूलाई फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाई, सडकबत्ती, ढल निकास जस्ता आफुले उपलब्ध गराउने सेवासुविधाका निम्ति एकीकृत सम्पत्ति करको निश्चित प्रतिशत शुल्क वा दस्तुर थप गरी लगाउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम थप सेवासुविधाको निम्ति लगाइएको थप शुल्क वा दस्तुरवापत उठेको रकमको अलग हिसाब राखी सम्बन्धित सेवा सुविधाका लागि मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ । उक्त सेवा उपलब्ध गराए बापत अन्य कुनै तरिकाबाट वा अन्य कुनै निकायले पुनः शुल्क वा दस्तुर लिन पाउने छैन ।

बिलिङ :

(१) सम्पत्तिको मूल्यांकन तथा कर निर्धारण भइसकेपछि अनुसूची-१० बमोजिम ढाँचामा एकीकृत सम्पत्ति करको विवरण तयार गरी करदातालाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

- (२) एकीकृत सम्पत्ति कर बिजकको पहिलो प्रति सम्बन्धित करदाताले उपलब्ध गराई दोस्रो प्रति सम्बन्धित करदाताको फाइलमा राख्नु पर्नेछ।
- (३) एकीकृत सम्पत्ति करको बिजक गाउँपालिकाले सम्बन्धित करदातालाई जानकारी गराउन पत्राचार, इमेल, एसएमएस आदिको माध्यमबाट गराउनु पर्नेछ।
- (४) एकीकृत सम्पत्ति करको बिजक करदातालाई बुझाउन गाउँपालिकाबाट सम्पत्ति करको आधारमा कुनै सामुदायिक संघसंस्था, टोल समिति वा निजी क्षेत्रलाई परिचालन गर्न सक्नेछ।
- (५) गाउँपालिकाबाट एकीकृत सम्पत्ति करको बिजक तयार भइसकेपछि अवस्थामा करदाताले कर बुझाउन चाहिने तत्कालै बिजक तयार गराउनु पर्नेछ।
- (६) गाउँपालिकाले जारी गरेको बिजक उपर कसैलाई चित नबुझेमा अनुप्राप्त गर्ने कोर्दा गाउँपालिका अध्यक्ष समक्ष उजुरी दिन सक्नेछन्। यसको निर्णयका लागि गाउँपालिकामा पेश गर्न लगाउनु पर्नेछ र गाउँपालिकाको निर्णय नै अन्तिम हुनेछ।

परिच्छेद - ६

१७. एकीकृत सम्पत्ति कर असुली सम्बन्धी व्यवस्था

(१) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्ति कर संकलनका लागि गाउँपालिकाले

- (१) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्ति कर संकलनका लागि गाउँपालिकाले राजस्व शाखा गठन गरी कार्य गर्नेछ। एकीकृत सम्पत्ति कर सम्पूर्ण अभिलेखहरू उत्त शाखा प्रमुखको जिम्मामा रहनेछ।
- (२) एकीकृत सम्पत्ति करको संकलन अनुसूची - १२ बमोजिमको नगरी रीषाको दोस्रो प्रति सम्बन्धित करदातालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- (३) एकीकृत सम्पत्ति कर असुली रकमको दैनिक विवरण अनुसूची अनुप्राप्त गर्ने बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी सोको भोलिपल्ट बैक दाखिला गर्नु पर्नेछ। बैक भौचर र विवरण भाषा प्रशासन शाखामा बुझाउनु सम्बन्धित शाखा प्रमुखको कर्तव्य हुनेछ।
- (४) दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिम एकीकृत सम्पत्ति कर नलगाएमा तोकिएका सम्पत्तिको हकमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन गरी नलगाएमा व्यहोरा जनाई नगरी रसिद उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। तर, दफा १ को उपदफा (४) बमोजिम लगाइएको सेवाशुल्क तथा दस्तुर भुक्तान सम्बन्धित सेवाग्राहीको कर्तव्य हुनेछ।
- (५) करदाताहरूले गाउँपालिकामा सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेको गाउँपालिकाले सम्पत्ति पहिचान गर्न नसकेका कारणले कुनै करदाताले तिर्ने दायित्वबाट मुक्त हुने छैनन्।

- (१) गाउँपालिकाले आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेबाट एकीकृत सम्पत्ति कर बुझिलिन नसके अवस्था उत्पन्न भई केही दिन ढिला हुन गएमा निश्चित अवधिसम्मका लागि एकीकृत सम्पत्ति कर धरौटी लिई पुर्णव्यापत्र दिन सकिनेछ।
- (२) करदाताले अग्रिम रुपमा एकीकृत सम्पत्ति कर बुझाउन चाहिने गाउँपालिकाले लाग्ने करको अनुमान गरी अग्रिम रुपमा रकम बुझ्न सक्नेछ। गाउँपालिकाले यसरी बुझेको रकमलाई धरौटीको रुपमा राखि प्रत्येक वर्ष कर रकममा मिलाउन गर्नेछ।
- (३) करदाताले वक्यौता रकममध्ये केही रकम बुझाउन चाहिने गाउँपालिकाले अधिल्ला वर्षहरूको क्रमशः रकम बुझिलिन सक्नेछ। तर यसरी वक्यौता असुल गर्दा अधिल्लो वर्षको बाँकी राखि चालु आर्थिक वर्षको कर रकम बुझ्न पाइने छैन। बुझेको पाईएमा गाउँपालिकालाई भएको नोक्सानी सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल उपर गरिनेछ।

परिच्छेद - ७

पुरस्कार, भिनाहा तथा ढण्ड जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था

(१) विवरण दाखिला नगरेमा जरिवाना हुने :

- (१) गाउँपालिकाले सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्न तोकेको म्यादाभित्र दाखिला नगरेमा अनुसूची - १४ बमोजिम थप शुल्क लिई सम्पत्तिको विवरण बुझि लिनेछ।
- (२) करदाताले भुइँदा विवरण दाखिला गरेको प्रमाणित भएमा निजको सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरी जरिवाना सहितको कर रकम असुल उपर गरिनेछ। यस्तो जरिवाना लुकाएको सम्पत्तिमा नियमानुसार लाग्ने कर रकमको प्रति वर्ष ५० प्रतिशतले हुन आउने रकम बराबर हुनेछ।
- (३) सम्पूर्ण जग्गाको विवरण दाखिला नगरेको, सडकले छेएको सम्बन्धी विवरण सहि नदिएको, एउटै व्यक्तिको सम्पत्तिको दुई पटक सम्पत्ति विवरण दाखिला गरेको, सक्कल कागजातलाई केरेमेट गरी अन्यथा गरेको, संरचनाको पूरा तल्लाको संख्या उल्लेख नगरेको, एक तल्लाको क्षेत्रफलमा पन्ध्र प्रतिशतभन्दा बढी फरक पारेको, संरचनाको प्रकार तथा बनेदको किसिम फरक पारेको र संरचनाको प्रयोग सम्बन्धमा गलत विवरण दाखिला गरेको पाइएमा सोलाई भुइँदा विवरण दाखिला गरेको मानी उपदफा (२) बमोजिम पुनः कर निर्धारण गरी सोही बमोजिम जरिवानासमेत असुल उपर गरिनेछ।
- (४) कुनै सम्पत्ति धनीले भुइँदा विवरण दाखिला गरेको भनी गाउँपालिकामा उजुरी प्राप्त भएमा सो उजुरीउपर ३५ दिनभित्र आँचबुझ गर्नु पर्नेछ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिमको उजुरी सहि ठहरिएमा उजुरी दिने व्यक्ति, संगठन वा संस्थालाई जरिवानाको ५० प्रतिशत पुरस्कार दिई सोको अभिलेख गोप्य राखिनेछ।

११. कर छूट तथा जरिबानासम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पत्ति धनीले प्रत्येक वर्षको एकीकृत सम्पत्ति कर सोही आर्थिक वर्षभित्र भुक्तानी गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (२) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बुझाउनुपर्ने एकीकृत सम्पत्ति कर सोही आर्थिक वर्षमा पौष मसान्तभित्र बुझाएमा लाग्ने कर रकममा दश प्रतिशत छूट दिइनेछ ।
- (३) बक्यौता कर भुक्तानी गर्दा देहाय अनुसार जरिबाना लाग्नेछ :
(क) एक वर्षको बक्यौतामा सोको पन्ध्र प्रतिशतले हुन आउने रकम ।
(ख) एक वर्षभन्दा बढीको बक्यौतामा प्रतिवर्ष बिस प्रतिशतले हुन आउने रकम ।
- (४) पाँच वर्षसम्म एकीकृत सम्पत्ति कर भुक्तानी नगर्ने करदाताका नागरिक रहेको घरजग्गा रजिस्ट्रसन रोक्का राज्र्ने कारबाही गरिनेछ ।
- (५) घरजग्गा रोक्का राखेको दस वर्षसम्म पनि करदाताले कर चुक्ता नगरेमा सम्बन्धित करदाताको सम्पत्ति प्रचलित कानूनबमोजिम लिलामबिक्री गरिनेछ ।
- (६) पाँच वर्षभन्दा बढी समयको एकीकृत सम्पत्ति कर बक्यौता राखेको करदातालाई गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउँदै आएको आकस्मिक बाहेक अन्य सेवा र सुविधा रोक्का राज्र्ने गर्न सकिनेछ ।
- (७) राजस्व शाखाबाट एकीकृत सम्पत्ति कर समेतका कर चुक्ता भएको प्रमाण पेस नगरेसम्म गाउँपालिकाबाट नयाँ सेवा तथा सुविधाहरू उपलब्ध गराइने छैन ।
- (८) यो कायबिधि बमोजिम निर्धारण भएका कर तथा जरिबाना गाउँपालिकाले कुनै पनि निर्णयबाट छुट वा भिनाहा दिन पाइने छैन । यो दफा थिएन गाउँपालिकाको कुनै समिति, पदाधिकारी वा कर्मचारीले भिनाहा दिएर खण्डमा भिनाहा दिएको रकम भिन्ना दिने पदाधिकारीबाट असुल गर्न गरिनेछ । तर, कुनै करदाताको सम्पत्ति भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपका कारण क्षति भएमा प्राप्त निवेदनका आधारमा जाँचबुझ गरी प्रमाणित भएमा क्षति बराबरको सम्पत्तिमा लाग्ने गाउँकार्यपालिकाले मापदण्ड बनाई भिन्ना दिन सक्नेछ । यसरी भिन्ना दिएको विवरण सात दिनभित्र सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
- (९) एकीकृत सम्पत्ति कर चुक्ता भइसकेको कुनै सम्पत्तिमा सोही आर्थिक वर्षमा पुनः कर लाग्ने छैन ।
- (१०) एकीकृत सम्पत्ति कर लागू हुनुपूर्व उक्त सम्पत्तिमा लाग्ने भूमिकर, माग तथा घरजग्गा कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ ।
- (११) एकीकृत सम्पत्ति कर लागू हुनुभन्दा अघिका आर्थिक वर्षको रकम तहले निर्धारण गरेको भूमिकर, मालपोत घरजग्गा कर चुक्ता नभएमा गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्ति कर बुझिलिने छैन ।

(१२) कृषि योग्य जमिनहरूलाई कृषिमा प्रयोग नल्याई वाँझो राखेमा त्यस्ता करदातालाई आर्थिक ऐन अनुसार थप शुल्क लिन सक्नेछ ।

परिच्छेद- ८

विविध

११. परामर्शदाता नियुक्त गर्न सक्ने : एकीकृत सम्पत्ति करको मूल्यांकन गरी निजक तयार गर्ने काम मौजुदा कर्मचारीबाट निधारित समयमा सम्पन्न गर्न नसकिने भएमा गाउँपालिकाले समय, लागत र कार्य क्षेत्र तोकी छोटो अवधिमा गरी परामर्शदाता नियुक्त गरी कार्य गर्न सक्नेछ ।
१२. कर्मचारीलाई अतिरिक्त समय कार्य गराए बापत सुविधा दिन सक्ने :
(१) एकीकृत सम्पत्ति करको मूल्यांकन गरी निजक तयार गर्ने काम निर्धारित समयमा कार्यालय समयभित्र सम्पन्न गर्न मौजुदा कर्मचारीलाई अतिरिक्त समय कार्य गराउन सकिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम काम गरेबापत कर्मचारीहरूलाई प्रति एकाई कार्यको निमित्त गाउँपालिकाले तोकेको दरले थप सुविधा दिन वा तलबमा थप अतिरिक्त भत्ता दिन सकिनेछ ।
१३. नागजातको गोप्यता :
(१) एकीकृत सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि करदाताबाट प्राप्त कागजात तथा अभिलेख गोप्य राखिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कागजात तथा अभिलेख गाउँपालिकाको प्रयोजन बाहेक अन्य कार्यमा प्रमाण लाग्ने छैन । तर, कुनै सरकारी निकायबाट सोसम्बन्धी जानकारी माग भई आएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
१४. भत्ता तथा फाराम : एकीकृत सम्पत्ति करको प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले नागरिक खाता तथा फारामको विकास गरी लागू गर्न सक्नेछ ।
१५. सम्पत्ति मूल्यांकन सिफारिश तथा घरवाटो प्रमाणितको आधार : एकीकृत सम्पत्ति करका लागि करदाताले गाउँपालिका समक्ष दाखिला गरेको सम्पत्ति प्रमाणका आधारमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन सिफारिस तथा घरवाटो प्रमाणित गर्न सक्नेछ ।
१६. घरयोग लिन सक्ने : गाउँपालिकाले जग्गा तथा संरचनाको लगत अद्यावधिक गरी प्रयोजनका लागि जग्गाको नप्री गराउने, जग्गा खरिद विक्रिको सूचना पठाउने, जग्गाको मूल्यांकन दर कायम गर्ने जस्ता कार्यमा जिल्ला स्थित कार्यालयहरूको सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
१७. भत्तामा गर्ने : गाउँपालिकाले हरेक वर्ष सभाबाट सबैभन्दा बढी कर तिर्ने, भत्तामा नै कर बुझाउने, करदातालाई कर तिर्ने प्रोत्साहन गर्ने र एकीकृत सम्पत्ति कर असुलीमा सहयोग पुर्याउने करदातामध्येबाट उत्कृष्ट करदातालाई गरी सम्मान गर्न सक्नेछ ।

400	2400
9000	40000
9000	90000

अनुसूची- २
(दफा ४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हुण्डेरी, जुम्ला
एकीकृत

सूत सभातिका विवरण

अ	अंशिक विवरण	पूर्ण विवरण
अ	अंशिक विवरण के अनुसार	पूर्ण विवरण के अनुसार

	11.11.12
	12.12.12
	13.13.12
	14.14.12
	15.15.12
	16.16.12
	17.17.12
	18.18.12
	19.19.12
	20.20.12
	21.21.12
	22.22.12
	23.23.12
	24.24.12
	25.25.12
	26.26.12
	27.27.12
	28.28.12
	29.29.12
	30.30.12
	31.31.12
	32.32.12
	33.33.12
	34.34.12
	35.35.12
	36.36.12
	37.37.12
	38.38.12
	39.39.12
	40.40.12
	41.41.12
	42.42.12
	43.43.12
	44.44.12
	45.45.12
	46.46.12
	47.47.12
	48.48.12
	49.49.12
	50.50.12
	51.51.12
	52.52.12
	53.53.12
	54.54.12
	55.55.12
	56.56.12
	57.57.12
	58.58.12
	59.59.12
	60.60.12
	61.61.12
	62.62.12
	63.63.12
	64.64.12
	65.65.12
	66.66.12
	67.67.12
	68.68.12
	69.69.12
	70.70.12
	71.71.12
	72.72.12
	73.73.12
	74.74.12
	75.75.12
	76.76.12
	77.77.12
	78.78.12
	79.79.12
	80.80.12
	81.81.12
	82.82.12
	83.83.12
	84.84.12
	85.85.12
	86.86.12
	87.87.12
	88.88.12
	89.89.12
	90.90.12
	91.91.12
	92.92.12
	93.93.12
	94.94.12
	95.95.12
	96.96.12
	97.97.12
	98.98.12
	99.99.12
	100.100.12

(दफा ८ को अनुसूची ३ उपदफा (१)सँग सम्बन्धित)

अ

सम्राट् विवरण देवा
जुम्ला, जुम्ला

नित्यं सन्निधौ नित्यं सन्निधौ नित्यं सन्निधौ नित्यं सन्निधौ
यस्य ...

गणना सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा यस गाउँपालिकाको स्थानीय आर्थिक मामिलाका क्षेत्रमित्र जम्मा रहेका जम्मा धनीहरूलाई आफ्नो जम्मा र सो जम्गामा गरी सरचन्दाको विवरण दाखिल गरी गाउँपालिकामा लगत कायम गराउनु हुन गणना प्रकाशित गरिएको छ ।

गलेदेखि बितरण हुने हुँदा फाराम पात्र गर्नुपर्ने गर्दछ। गलेदेखि बितरण हुने हुँदा फाराम पात्र गर्नुपर्ने गर्दछ।

राजेश्वरी गाउँ कार्यपालिकाको आगामी

[illegible]

एकीकृत सम्पत्ति करको विवरण दाखिला गर्नका लागि आ. व. ... समा
मालपोत र भूमिकर चुक्तागर्नु पर्नेछ । एकीकृत सम्पत्ति कर तिरेपछि सो घर
जग्गामा मालपोत, भूमिकर र घरजग्गा कर नलाग्ने व्यहोरा समेत जानकारी
गराइन्छ ।

अनुसूची ४

(रफा न को उपरफा (४) सँग सम्बन्धित)

तिला गाउँ/नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

डुण्डेली, जुम्ला

एकीकृत सम्पत्ति विवरण दाखिला फारम

श्रीमान प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू

तिला गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,

डुण्डेली, जुम्ला ।

महोदय,

यस गाउँ पालिकाको मिति २०..... गते प्रकाशित सूचनाअनुसार
मैलेरहामीले एकीकृत सम्पत्ति कर मूल्यांकनका लागि तपसिलमा लेखिए बमोजिममा
सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेको छु/छौं । यस बमोजिम गाउँ पालिकाले एकीकृत
सम्पत्ति कर निर्धारण गरिदिएमा मेरोरहामो मज्जुर छ । तपसिलमा उल्लेखित
विवरणहरू भुट्टा ठहरे गाउँ पालिकाको निर्णय तथा कानुन बमोजिम दण्ड समेत
सहुला बुझाउला ।

(क) सम्पत्ति धनीको विवरण (ख) विवरण दाखिला गर्ने व्यक्तिको विवरण

१. जग्गा र घरधनीको नाम र थर : दस्तावेज नं. :

२. बाबु र पतिको नाम र थर : नाम र थर :

३. बाजे र ससुराको नाम र थर : ठेगाना :

४. पेसाव्यवसाय :

५. घर जग्गाधनी बसोबास गर्ने जग्गा/घरधनीको नाता :

न.पा. र गा.पा. : मिति :

वडा नं. : टोल/बस्ती/घर नं. :

टेलिफोन नं. : इमेल :

६. सम्पत्तिधनीको पारिवारिक विवरण :

क्र.सं. परिवारका सदस्यहरूको नाम सम्पत्ति धनीको गा.पा.

१.

२.

३.

जग्गाको विवरण				जग्गा रहेको स्थान	जग्गाबोर्डको मुख्य सडक (सडकको नाम र सडकको प्रकार)	क्षेत्र (कार्यालयले भने)	जग्गाको प्रयोग	जग्गाको चलन चल्तीको मूल्य (प्रति)	कैफियत
कि.नं.	साविक (गाविस र वडा)	हालको वडा नं.	क्षेत्रफल						

२. भौतिक संरचनाको विवरण :

संरचना रहेको कि.नं.	संरचनाको प्रकार (घर/गोदाम/टहरा/पखाल)	संरचनाको					भौतिक संरचनाको विवरण		प्रयोगकर्ता (स्वयं/भाडा)	कैफियत (घर नं. आदि बुझाउने)
		तल्ला	लुम्बाई	चौडाई	क्षेत्रफल (वर्गफुट वा रनिङ फिट)	बनेको मिति	संरचनाको बनोटको किसिम (बनोट र छाना खुलाउने)	संरचनाको प्रयोग (व्या/औ/स/घ)		

(१) करदातावाद चत्का गर्नपर्ने धरजगा कर मालपोत ता शीमा

कर शीर्षक प्रमाणित : रासिदको प्रतिलिपि पेस नभएकोमा गाउँपालिकाबाट भएको प्रमाणित :

कर शीर्षक	प्रमाणित विवरण	प्रमाणित नर्नको दस्तखत र तिथि
मालपोत वा भूमिकर		
घरघुंरी कर		
घरबज्जा कर (नलाने वा चुक्ता)		

(२) नक्सापास गरी बनाएको संरचनाको हकमा नगरपालिकाको प्राविधिक भाएको प्रमाणित :

(३) यस विवरण साथ संलग्न कागजातहरू ।

(क) जगन्नाथनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि : छ/छैन ।

(ख) कर बुझाएका रासदका प्रातालापि : छ/छैन ।

(ग) समाप्त दना उपास्थित हुन नसकेमा निजले दिएको मञ्जुरीनामा : छ/भै।
(घ) अन्य कानाजातहरू :

गाउँपालिकाले सम्पत्ति विवरण

(क) गाउँपालिकाले एकीकृत सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नु आह्वान गरी समयावधिभित्र यस फारामअनुसार आशान्तो जग्गा तथा संरचनाको सल्लाह विवरण भरी गाउँपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(ख) सम्पातक। विवरण दाखला गरापछि जग्गा खरिदबिक्री वा सारचना निर्माण कारणले सम्पति थपघट भएमा सोको प्रमाणसहितको विवरण पैतीस (15) दिनाभित्र गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ।

(ग) गाउँपालिकाले तालका समयवाधिभिन्न सम्पत्ति विवरण फाराम दाखिला नगरी गाउँपालिकाले थप शुल्क लिई विवरण फाराम बुझीलिने सक्नेछ ।

कारणबस धनी स्वयं उपस्थित भई विद्वण दाखिला गर्न नसकेमा थापा परिवारका कानुन ब्रमाणिम उमेर पुगेका कुनै सदस्यले वा सम्पत्तिधर्मा मञ्जुरीगामा प्राप्त व्यक्तिले दाखिला गर्न सक्नेछन् ।

(७) संपुष्टे रत्ना। मत्त्वमा रहका सम्पत्तिका वववरण सम्पत्तिधनीहरूले संपुष्टारत्ना वा सोमधे कुनै एकजनाले दाखिला गर्न सक्नेछन् ।

सम्पत्ति विवरणको आधारमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्नेछ।

पुनःमूल्यांकन गरी जरिवाना सहितको कर रकम असुलउपर गरिनेछ ।
जरिवाना जुकाएको सम्पत्तिमा नियमानुसार लाग्ने रकमको प्रतिवर्ष ५० प्रतिशत
हुनआउने रकम बराबर हुनेछ ।

২৬০

गलत विवरण दाखिला गरेको पाइएमा सोलाई भूद्धा विवरण दाखिला गरेको मानीने छ ।
विवरण दाखिला गर्नेको दस्तखत : अनुसूची -५

अनुसूची -५

(दफा १० की उपदफा (४) संग सम्बन्धित)

तिला गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

दुण्डेली, जुम्ला

जग्गा तथा संरचनाको दाखिला खारेजी टिपोट

जग्गा दिनेको नाम :

ਠੇਗਾਨਾ :

जग्गा दिनेको करदाता संकेत नं. :

जग्गा तथा संरचनाको विवरण

जग्गा लिनेको नाम :

ਠੇਗਾਨਾ :

जग्गा लिनेको करदाता संकेत नं. :

[illegible]

सम्लग्न कागजातहरू :

तयार गर्नेको सही

प्रमाणित गर्नेको सही

২৬২

वडा नं.	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रु
मुख्य क्षेत्र		
क. व्यापारिक क्षेत्र		
ख) आवासीय क्षेत्र		
ग) कृषि क्षेत्र		

संरचनाप्रति वर्ग फिट रु.

[illegible]

अनुसूची -८
(दफा १३ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
तिला गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,

एकीकृत सम्पत्तिको मूल्यांकन फाराम

कर निर्धारण गरेको आ.व. :

करदाताको संकेत नम्बर :
जग्गा र घर घनीको नाम :
ठेगाना :
टोल र बस्ती र घर नं.:

टोल र बस्ती र घर नं.:

जग्गाको विवरण						जग्गाको कायम मूल्य	भौतिक संरचनाको विवरण								भौतिक संरचनाको कायम मूल्य	सम्पत्तिको कुल मूल्य (जग्गा + संरचना)		
साविकको गाविस र वडा	हालको वडा र टोल	कित्ता नं.	क्षेत्रफल	जग्गा रहेको क्षेत्र	एकाई मूल्य प्रति ..		प्रकार	तल्ला	बनोटको किसिम	प्रयोग	क्षेत्रफल	एकाई मूल्य	शुल्को मूल्यांकन	पुरा भएको वर्ष			हास कट्टी प्रतिशत	हास कट्टी हुने रकम

कर योग्य एकीकृत सम्पत्तिको मूल्य रु
वार्षिक एकीकृत सम्पत्ति कर जम्मा रु
बन्ने:

दफा १३ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
संरचनाको हास कट्टी दर

संरचनाको किसिम → संरचनाको आयु ↓	आर.सि.सि. फ्रेम स्टक्चर	सिमेण्ट जोडाईमाइडावा दुहाको गारो - आर.सि.सि. छाना	माटोको जोडाईमाइडावा दुहाको गारो - आर.सि.सि. वा सिमेण्ट जोडाईमाइडावा दुहाको गारो - जस्ता/टायलको छाना	माटोको जोडाईमाइडावा दुहाको गारो - जस्ता/टायलको छाना	सेढ वा कच्ची घर
१-३ वर्ष	६	९	१२	१५	२०
३-६ वर्ष	१२	१८	२४	३०	४०
६-९ वर्ष	१८	२७	३६	४५	६०
९-१२ वर्ष	२४	३६	४८	६०	८०
१२-१५ वर्ष	३०	४५	६०	७५	९०
१५-१८ वर्ष	३६	५४	७२	९०	१००
१८-२१ वर्ष	४२	६३	८४	१००	१००
२१-२४ वर्ष	४८	७२	९०	१००	१००
२४-२७ वर्ष	५४	८१	९०	१००	१००
२७-३० वर्ष	६०	९०	९०	१००	१००
३०-३३ वर्ष	६६	९०	९०	१००	१००
३३-३६ वर्ष	७२	९०	९०	१००	१००
३६-४० वर्ष	७८	९०	९०	१००	१००
४०-४३ वर्ष	८४	९०	९०	१००	१००
४३-४६ वर्ष	९०	९०	९०	१००	१००
४६ भन्दा माथि	९०	९०	९०	१००	१००

अनुसूची-१०

(दफा १६ को उपदफा (१) संग सम्बन्धित)

तिला गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

हुण्डेली, जुम्ला

एकीकृत सम्पत्ति कर बिजक

आ.व. :

करदाता संकेत नं. :

बिजक बनेको मिति :

खातापाना नं. :

एकीकृत सम्पत्तिको जम्मा मूल्य

कुल जम्मा रु

महर्षि/व्यवसायिकाको निर्णय उपर विचननुभोगा करदाताले दिने निवेदन

श्रीमान् अध्यक्षज्यू,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
डुण्डेली, जुम्ला ।

विषय:- आवश्यक कारबाही गरिपाउँ ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस गाउँपालिकाबाट मिति मा जारी गरिएको एकीकृत सम्पत्ति गरेको लागि निर्धारित मूल्यमा निम्न कुरामा मेरो चित्त नबुझेको हुँदा म्यादभित्रै देहाय बमोजिमका कारगजातहरू संलग्न राखी आवश्यक कारवाहीको लागि यो निवेदन पेश गरेको छु ।

चित्त नवभेदा कुराहरू :

संलग्न कागजातहरू :

निवेदक

नाम थर :-

ठेगाना :-

दस्तावेज :-

मिति :

जग्गाधनी संकेत नं. :
रसिद नं. :
जग्गा/घर घनीको नाम :
ठेगाना :
टोल / बस्ती / घर नं. :

कर बुझाएको आ.ब. :
बुझेको मिति :
करदाता संकेत नं. :
खातापाना नं. :

खातापाना नं. :

जग्गाको विवरण					जग्गाको कायममूल्य	भौतिक संरचनाको विवरण					संरचनाको कायम मूल्य	सम्पत्तिको मूल्य	कैफियत	
साविक गाविस र वडा	हाल वडा	कि.नं.	क्षेत्रफल (.....मा)	जग्गा रहेको क्षेत्र		प्रकार	तल्ला	किसिम	प्रयोग	क्षेत्रफल (व.फि.)				
एकीकृत सम्पत्तिको जम्मा मूल्य														

एकीकृत सम्पत्ति कर
अन्त्यशल्क
नक्यीता (आ.व. देखि सम्म)
जरिवाना
छूट
कलजम्मा रु.

महिना :

रसिद नं.	करदाताको नाम	असली रकम	कैफियत

उपरोक्त बमोजिमको जम्मा रकम अक्षरूपी रु

को बैंकको बैंक बैंक भौचर/नगद बरबभारथ गरी लियौ/दियौ ।

दस्तखत :

दस्तावेजत :

रकम बुझाउनेको नाम :

रकम बुझिलिनेको नाम :

पद :

पद :

मिति :/...../.....

न.रकम	चालू आ.व.भित्रै म्याद नाधेमा	एक आ.व. म्याद नाधेमा	म्याद नाधेको एक आ.व.पछि तेस्रो आ.व.सम्म	म्याद नाधेको तेस्रो आ.व.पछि पाँचौ आ.व.सम्म
रु ..	रु ..	रु ..	रु..	रु ...
रु ..	रु ..	रु ..	रु..	रु ...
रु ..	रु ..	रु ..	रु..	रु ...
रु ..	रु ..	रु ..	रु..	रु ...